

مقطع تحصیلی: کاردانی □ کارشناسی □ × ... روابط عمومی ... : ... سال تحصیلی: -

.. تحولات اجتماعی ایران معاصر.. نام و نام خانوادگی مدرس: **رضوان مشاهری فرد...**

email: rezvan271355@gmail.com..... تلفن همراه مدرس: ..

جزوه درس: مربوط به هفته : وازدهم □ × سیزدهم □
 text: □ × □ voice: □ □ × □ power point: □ □
 تلفن همراه مدیر گروه :

دولت مهرورزی یا مهر...

ریاست جمهوری محمود احمدی نژاد در ۱۲ مرداد ۱۳۸۴ آغاز شد و او ششمین رئیس جمهوری اسلامی ایران شد. او هنگام پیروزی بر اکبر هاشمی رفسنجانی در انتخابات ریاست جمهوری ایران ۱۳۸۴، شهردار تهران بود.

سیاست اتمی

با روی کار آمدن دولت محمود احمدی نژاد عملاً هیچگونه تغییری در سیاست‌های کلی اتمی ایران به وجود نیامد. چرا که این گونه تصمیمات کلان، در ساختار تصمیم‌گیری‌های سیاسی ایران، در شورای عالی امنیت ملی اتخاذ می‌گردد. بسیاری معتقدند سید محمد خاتمی رئیس جمهور پیشین اندکی قبل از آغاز ریاست جمهوری محمود احمدی نژاد، دستور از سرگیری غنی‌سازی را صادر نمود. لیکن عکس‌العمل خارجی این عمل، چند روز بعد و در زمان ریاست جمهوری آقای احمدی نژاد بروز نمود؛ که البته این مورد در حد شایعه‌ای بیش نیست و کاملاً غیر منطقی می‌باشد. تغییر در نفقات تیم مذاکره‌کننده ایران درباره مذاکره هسته‌ای با کشورهای اروپایی در اولین گام بهانه‌ای برای اتحاد عمل آمریکا و اروپا بر سر مسئله ایران شد .

از سرگیری فعالیت‌های هسته‌ای مربوط به غنی‌سازی اورانیوم توسط ایران که در هر حال در هشتمین روز ریاست جمهوری وی اعلام شد، باعث واکنش‌های مختلفی گردید. برخی از کشورهای جنبش عدم تعهد از این اقدام استقبال نمودند و در مقابل برخی از کشورهای اروپایی به رهبری انگلستان، با نزدیک شدن به موضع آمریکا، از ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت حمایت کرد. این پرونده پیش از این و تا یک هفته پس از آغاز به کار مجدد مجتمع اصفهان، در شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بررسی می‌شد. ایران و برخی از کشورهای مستقل این اقدام را غیر حقوقی و غیرقانونی خواندند.

سیاست خارجی

روی کار آمدن دولت محمود احمدی نژاد، باعث تغییراتی در ترکیب نهادهای گوناگون زیر مجموعه دولت، از جمله تغییراتی در ترکیب نهادهای تصمیم‌سازی سیاست خارجی ایران شد. در یکی از بحث انگیزترین این تغییرات، دولت با تغییر در ترکیب شورای عالی امنیت ملی، علی لاریجانی را جایگزین حسن روحانی، رئیس تیم مذاکره‌کننده با اروپا پیرامون سیاست خارجی ایران کرد و اعضای تیم جدید مذاکرات هسته‌ای ایران کاملاً تغییر کرد. در بدنه دستگاه دیپلماسی

ایران نیز تغییراتی صورت گرفت. برای مثال حدود ۴۰ سفیر ایران در سایر کشورها، از جمله بیشتر سفرای ایران در کشورهای اروپایی به تهران فراخوانده شدند و چهره‌های دیگری جایگزین آن‌ها شدند.

شرکت مستمر در مجمع عمومی سازمان ملل

محمود احمدی‌نژاد در ۱۳ سپتامبر ۲۰۰۵ برای شرکت در شصت‌مین مجمع عمومی سازمان ملل به نیویورک رفت. در سخنرانی نخست او بیشتر به‌طور غیرمستقیم به نقش آمریکا در نارسایی‌های سازمان ملل اشاره کرد و در سخنرانی دوم در مورد حل بحران هسته‌ای ایران صحبت کرد*.

موضع‌گیری در قبال اسرائیل و نفی هولوکاست

با انتخاب محمود احمدی‌نژاد تغییر چشمگیری در سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران در خصوص اسرائیل و صهیونیسم به وجود نیامد. ایشان نیز مانند سایر رؤسای جمهوری اسلامی اسرائیل را نمونه بارزی از تروریسم دولتی دانست و کشوری به نام اسرائیل را به رسمیت نشناخت؛ بنابراین پس از انتخاب وی نیز به‌طور رسمی اسرائیل در ایران رژیم اشغالگر قدس خطاب می‌شود.

محمود احمدی‌نژاد که برای شرکت در نشست فوق‌العاده سران سازمان کنفرانس اسلامی در شهر مکه در عربستان سعودی به سر می‌برد، طی نشستی خبری در این شهر گفت قبول ندارد که هیتلر، رهبر آلمان نازی میلیون‌ها یهودی را در کوره‌های آدم‌سوزی سوزانده^۱ و حتی اگر فرض بر صحت این ادعا گذاشته شود، چرا اروپایی‌هایی در خاک خود مثلاً در آلمان یا اتریش چند ایالت را به صهیونیست‌ها نمی‌دهند تا حکومت خود را در آن ایجاد کنند. این اظهارات نیز واکنش برخی کشورهای جهان و سازمان ملل متحد را برانگیخت*.

محمود احمدی‌نژاد در اواخر سال ۲۰۰۵ میلادی با افسانه خواندن نسل‌کشی یهودیان، در اردوگاه‌های مرگ آلمان نازی، مسئله کشته شدن ۶ میلیون یهودی در جنگ جهانی دوم را زیر سؤال برد؛ همچنین او این سؤال را مطرح کرد که اگر این واقعه اتفاق افتاده باشد، چرا فلسطینیان باید تاوان آن را پس بدهند.

محمود احمدی‌نژاد در سخنرانی خود، در سمیناری دولتی تحت عنوان «جهان بدون صهیونیسم»، خواستار محو شدن رژیم اسرائیل از روی نقشه جهان شد. این سخنان توسط اسرائیل به «نابودی اسرائیل» و «محو آن از روی زمین» تعبیر شد و واکنش‌های زیادی را در سراسر جهان برانگیخت^۱ نامبرده بعدها و در سال ۱۳۸۶ توضیح داد که منظورش از حذف اسرائیل از روی نقشه، چیزی مانند حذف شوروی از روی نقشه بوده‌است و نه الزاماً حذف از طریق جنگ. کوفی عنان رئیس سازمان ملل متحد در پی سخنان اولیه وی، سفر خود به ایران را لغو نمود^۱

روابط با آمریکا

ایران در زمان ریاست جمهوری احمدی‌نژاد بیشترین مذاکرات با آمریکا را در مقایسه با ۳۰ سال پیش از آن و پس از انقلاب اسلامی ایران داشته‌است. به‌طوری‌که ایران و آمریکا هیچ‌گونه مذاکرات سیاسی مستقیمی بین سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۷ نداشته‌است^۱.^{۳۶} لدر حالیکه آمریکا بر حق موجودیت اسرائیل در فلسطین تأکید داشت، احمدی‌نژاد بر انتقال اسرائیل به اروپا تأکید می‌کرد. آمریکا به ایران این سیگنال را داد که نپذیرفتن حق موجودیت اسرائیل قابل مذاکره نیست و منجر به طرح احتمال حمله به تأسیسات اتمی ایران شد. رئیس‌جمهور بوش در پیامی روشن به ایران، به ایران راجع به

تبعات این موضوع هشدار داد و از احتمال استفاده از گزینه‌های نظامی را مطرح کرد. همچنین بوش، ایران را بزرگترین دولت تروریست جهان خواند. ایران از سال ۱۹۸۴ در فهرست حامیان بین‌المللی تروریسم آمریکا قرار دارد. موضوعی که ایران و احمدی‌نژاد آن را رد کردند.

در ۱۶ آبان ۱۳۸۷ احمدی‌نژاد پیروزی باراک اوباما را در انتخابات ریاست‌جمهوری ایالات متحده آمریکا ۲۰۰۸ میلادی را تبریک گفت و از تغییرات پایه‌ای و منصفانه در سیاست‌های آمریکا استقبال کرد. این اولین تبریک ایران به رئیس‌جمهور آمریکا پس از گروگان‌گیری در سفارت ایالات متحده آمریکا در سال ۱۳۵۸ بود.

سه‌می‌بندی سوخت در ایران

سه‌می‌بندی سوخت در ایران طرحی برای هدف‌مندی مصرف سوخت در کشور بود که از تیر ۱۳۸۶ تا خرداد ۱۳۹۴ اجرا شد به همین منظور برای تمامی خودروها در ایران کارت هوشمند سوخت صادر گردید و تمامی تلمبه‌های جایگاه‌های سوخت مجهز به دستگاه‌های کارت‌خوان و پین پد شدند. در سوم خرداد ۱۳۹۴، بنزین تک‌نرخ شد و به این ترتیب، سه‌می‌بندی متوقف گردید.

هدف‌مندی یارانه‌ها

احمدی‌نژاد از سال ۱۳۸۸ هدف‌مندی یارانه‌ها که از آن به جراحی اقتصادی ایران تعبیر می‌شود را شروع کرد. بنا به گفته حسینی وزیر اقتصاد دولت جمهوری اسلامی ایران: در این طرح عظیم و مهم اقتصادی اجتماعی کشور همه مردم ایران از هدف‌مندی یارانه‌ها بهره‌مند می‌شوند اما بهره‌مندی مستقیم قشرهای ضعیف و متوسط بیشتر خواهد بود. هدف‌مندی یارانه‌ها به ما کمک می‌کند با استفاده بهتر از منابع به مرحله بالاتر تحول در اقتصاد برسیم و مشکلاتی از جمله تورم نداشته باشیم. بنا به گفته محرابیان وزیر صنایع و معادن دولت: اجرای قانون هدف‌مندی یارانه‌ها موجب رونق اشتغال در کشور می‌شود؛ صنعت در کشور بومی می‌شود، برهمین اساس هیچ‌گونه نگرانی در بحث هدف‌مندی یارانه‌ها در بخش صنعت وجود ندارد؛ و رحیمی معاون اول احمدی‌نژاد معتقد است که اجرای صحیح قانون هدف‌مندی یارانه‌ها نجات بخش اقتصاد کشور است.

مخالفان این تصمیم معتقدند که دولت محمود احمدی‌نژاد به منظور حذف نظارت یک نهاد فرابخشی این تصمیم را اتخاذ کرده‌است و این تصمیم را به معنای حذف برنامه‌ریزی و نظارت در دولت تعبیر کرده‌است.

دوران ریاست جمهوری حسن روحانی (دولت تدبیر و امید)

دولت یازدهم جمهوری اسلامی ایران به دولت حسن روحانی معروف به دولت تدبیر و امید گفته می‌شود که در نتیجه پیروزی در انتخابات ۲۴ خرداد ۱۳۹۲ در روز ۱۲ مرداد ۱۳۹۲ مورد تنفیذ حکم ریاست جمهوری قرار گرفت. حسن روحانی دولت یازدهم را در شرایطی از محمود احمدی‌نژاد تحویل گرفت که برای نخستین بار بعد از پایان جنگ ایران و عراق، دو سال پیاپی رشد اقتصادی ایران منفی بود، صادرات نفت ایران به موجب تحریم‌های بین‌المللی بسیار کاهش یافته بود (تقریباً نصف)، عدم توانایی در بازپرداخت ده‌ها میلیون دلار اقساط وام‌های اخذ شده از بانک جهانی که پیش از آغاز به کار دولت یازدهم ۶ ماه به تعویق افتاده است، ^۱ تورم در ایران شتاب فزاینده‌ای به خود گرفته بود، بسیاری از کارخانه‌ها ورشکست شده بودند و کارگران زیادی بیکار شده بودند، خطر حمله نظامی به ایران از جانب اسرائیل و ایالات متحده آمریکا وجود داشت، روابط با کشورهای همسایه و کشورهای عربی خاورمیانه متشنج شده بود که ناشی از سیاست‌های ناصحیح دولت دهم ایران بود. ^۲ آیت‌الله ناصر مکارم شیرازی در آبان ۱۳۹۲ در اظهارنظری اعلام کرد مشکلات پیچیده‌ای توسط دولت دهم ایران به وجود آمده که حل کردن آن‌ها توسط دولت یازدهم، کار سختی است و تاکنون دولتی در ایران بر سر کار نیامده که در ابتدای فعالیت خود با چنین مشکلاتی روبرو شده باشد. وی دولت دهم ایران را دولتی توصیف کرد که به جای مشکل زدایی، مسبب ایجاد مشکلات متعدد بوده است.

با همه این اوصاف، با انتخاب حسن روحانی از جانب مردم که برخلاف پیش‌بینی بسیاری از سیاستمداران ایران و جهان صورت گرفت، مخالفت مردم ایران با تداوم سیاست‌های دولت دهم آشکار شد.

مذاکرات هسته‌ای و برجام

مذاکرات هسته‌ای ایران مهم‌ترین چالش، مأموریت و اولویت کاری دولت یازدهم حسن روحانی بود. شروع دوره ریاست جمهوری حسن روحانی مصادف با دهمین سال مذاکرات هسته‌ای ایران با کشورهای غربی به حساب می‌آید. ورود حسن روحانی در نقش رئیس‌جمهور ایران در شرایطی صورت می‌گیرد که در طول این سال‌ها دستاورد قابل ملاحظه‌ای در مذاکرات هسته‌ای حاصل نیامد و تنها تغییر، تبدیل طرف مذاکره‌کننده با ایران از نمایندگان ۳ کشور آلمان، فرانسه و انگلیس؛ به نمایندگان ۵ عضو دائم شورای امنیت به‌علاوه آلمان بوده است. کارشناسان تحقق وعده‌های اقتصادی حسن روحانی را در گرو لغو تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران می‌دانند که آن نیز به شرط به ثمر نشستن مذاکرات هسته‌ای ایران محقق خواهد شد.

برنامه جامع اقدام مشترک

توافق جامع و نهایی هسته‌ای وین با عنوان شناخته شده و رسمی برنامه جامع اقدام مشترک یا برجام در راستای توافق جامع بر سر برنامه هسته‌ای ایران و به دنبال تفاهم هسته‌ای لوزان، در سه‌شنبه ۲۳ تیر ۱۳۹۴ (۱۴ ژوئیه ۲۰۱۵) در وین اتریش بین ایران، اتحادیه اروپا و گروه ۱+۵ شامل چین، فرانسه، روسیه، پادشاهی متحد بریتانیا، ایالات متحده آمریکا و آلمان منعقد شد.

مذاکرات رسمی برای طرح جامع اقدام مشترک درباره برنامه اتمی ایران با پذیرفتن توافق موقت ژنو بر روی برنامه هسته‌ای ایران در نوامبر ۲۰۱۳ شروع شد. به مدت ۲۰ ماه کشورها درگیر مذاکره بودند که در آوریل ۲۰۱۵ تفاهم هسته‌ای لوزان شکل گرفت.

سرانجام پس از بیست و دو ماه مذاکره محمدجواد ظریف به همراه تیم مذاکره‌کننده ایرانی پس از ۱۷ روز مذاکره فشرده، سه‌شنبه ۱۴ ژوئیه (۲۳ تیرماه) در وین پایتخت اتریش موفق به دستیابی به یک توافق جامع و نهایی با گروه ۱+۵، بر سر آینده برنامه هسته‌ای ایران شدند. فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه ایران در یک نشست رسمی در مقابل رسانه‌ها در وین با خواندن بیانیه‌ای به زبان انگلیسی و فارسی اعلام کردند که توافق نهایی در برنامه هسته‌ای ایران به دست آمده است.

عملکرد اقتصادی

در دوره اول ریاست جمهوری حسن روحانی اقتصاد ایران نسبتاً دوره ای باثبات و آرام را می‌گذراند، حسن روحانی توانسته بود مذاکرات هسته‌ای را آغاز کند و همین باعث شده بود که تحریم‌های ایالات متحده به حالت تعلیق در آیند، در دوره دوم اما با تغییر قدرت در ایالات متحده و به قدرت رسیدن دونالد ترامپ و خروج ایالات متحده و بازگشت دوباره تحریم‌ها وی و کابینه اش نتوانستند بحران‌های به وجود آمده را ساماندهی کنند که به جهش سرسام آور قیمت‌ها، راکد شدن بازارهای اقتصادی، عدم سرمایه‌گذاری بخش‌های خارجی، خروج شرکت‌های خارجی، تورم بسیار زیاد، کاهش قدرت خرید، افزایش قیمت کالاهای معیشتی و... منجر شد، کارشناسان اقتصادی معتقدند که دوره دوم ریاست جمهوری وی از نظر اقتصادی ضعیف‌ترین دوره در تاریخ شصت سال اخیر ایران بوده است.

نمونه سوالات:

- ۱- ماجرای " هولوکاست " را که در دوران ریاست جمهوری احمدی نژاد اتفاق افتاد را توضیح داده و پیامدهای آن را نام ببرید.
- ۲- هدفمندی یارانه ها در چه زمانی و به چه منظوری شکل گرفت؟
- ۳- برجام یا برنامه جامع اتمی بین کدام کشورها شکل گرفت و به چه سرانجامی رسید؟